

Asia: VN/30737/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston päätökseksi huoltovarmuuden tavoitteista

Lausunto

Lausunnot lukuun 1. Johdanto

-

Lausunnot lukuun 2. Huoltovarmuuden toteuttamisen lähtökohdat

-

Lausunnot lukuun 3. Kehittämiskohteiden taustat ja tavoitteet

-

Lausunnot lukuun 4. Toimialakohtaiset huoltovarmuustavoitteet ja kehittämiskohteet

Helen kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto luonnoksesta valtioneuvoston päätökseksi huoltovarmuuden tavoitteista.

Helenin näkemyksen mukaan energia-alan huoltovarmuustavoitteissa ja kehittämiskohteissa tulisi näkyä vielä vahvemmin energiaverkkojen kriittinen rooli huoltovarmuuden takaamisessa. Erityisesti sähkönsiirto- ja jakeluverkkojen rooli on kriittinen, koska yhteiskunta sähköistyy esimerkiksi kaukolämpötuotannon sähköistyessä. Myös kaukolämpöverkkojen merkitys on erittäin suuri huoltovarmuuden kannalta, koska verkoissa virtaava vesi pystytään lämmittämään monilla eri polttoaineilla normaali- ja poikkeusoloissa. Tavoitteet tulisi johtaa siihen, että yhteiskunnan normaaliajan sääntely mahdollistaa energiaverkkojen kehittämisen ja kilpailukyvyn entistä paremmin.

Helen näkee myös, että sekä sähkön että lämmön huoltovarmuuden takaamisessa on entistä selkeämmin kirjattava huoltovarmuuden tavoitteisiin valtion ja toimijoiden mahdollisuus merkittävään kulutuksen ohjaamiseen ja rajoittamiseen poikkeustilanteissa. Yhteiskunnan

sähköistyessä riittävien energiavarastojen ylläpito muodostuu asiakkaille erittäin haasteelliseksi ja kalliiksi. Tämän takia on ensisijaisen tärkeää, että varastojen kesto voidaan lisätä rajoittamalla kulutusta merkittävästi. Kulutuksen rajoittamisen merkitys kasvaa koko energijärjestelmän sähköistyessä. Tämän johdosta kriisiajan energian tarve ja kriisiajan taso olisi tärkeää määrittellä, jotta tiedämme mihin energiapalveluiden tasoon ja esimerkiksi rakennusten sisälämpötiloihin yhteiskunnassa tulee varautua. Myös poikkeusolot pitäisi määrittää jatkossa selkeämmin. Sääntelyyn tulisi luoda uusi taso ennen poikkeusoloja, johon voidaan siirtyä kevyemmin ja paikallisin menettelyin.

Lisäksi huoltovarmuustavoitteissa tulisi nostaa esiin myös sähkömarkkinoiden toimintasuunnitelman ja selkeiden vastuiden luominen kriisiaikoja varten. Kantaverkkoyhtiön toiminta poikkeusaikana on merkittävä. Yhtiöiden rooli tulisi kirkastaa eli se, miten yhtiöt osallistuvat sähkön huoltovarmuuden ylläpitämiseen. Yhtiöillä on rooli huoltovarmuuden takaamisessa, mutta myös merkittävimpien käyttäjien tulisi luoda toimintamallit sähkön saannin varmistamiseksi poikkeusoloissa. Huoltovarmuuden kehittämisessä tulee myös varmistaa, että huoltovarmuuden eri toimijoita kohdellaan tasavertaisesti, eikä energiateollisuudelle tule kohdistaa lisävelvoitteita, joka lisäävät energiahuollon kustannuksia asiakkaille. Myös eri sektoreiden kohtelua tulisi tarkastella tasavertaisuuden näkökulmasta: esimerkkinä lääketeollisuudelle maksetaan lääkkeiden varastoinnista, kun taas energiapuolella varautumisen kustannukset kohdistetaan yhtiöiden kautta asiakkaille.

Helen Oy

Maiju Westergren, johtaja, Vastuullisuus ja yhteiskuntasuhteet

Timo Aaltonen, johtaja, Lämpö ja jäähdytys

Lausunnot lukuun 5. Huoltovarmuustoiminnan rahoitus ja kehitys

-

Lausunnot lukuun 6. Valtioneuvoston tavoitteiden seuranta

-

Muut selontekoa koskevat yleiset kommentit

-

Malin Kimmo
Helen Oy